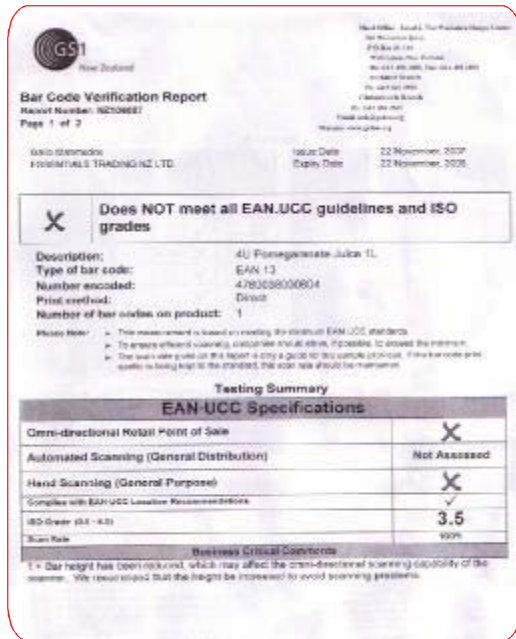

Ştrixkodların verifikasiyası

Bu yaxınlarda "GSI Azərbaycan" cəmiyyətinə "Göyçay-Süd" ATSC tərəfindən müraciət edilmişdir. Həmin şirkət öz məhsullarının Yeni Zelandiyaya ixracını planlaşdırırdı. Bu ölkənin məhsul istehsalçıları ticarət mərkəzlərinə öz mallarını satışı verməzdən əvvəl, bir qayda olaraq, həmin malların ştrixkodun keyfiyyətinin sınaq protokolunu təqdim etməlidirlər. Bu sənəd ştrixkodun standartlara uyğunluğunu təsdiqləyir. "Göyçay-Süd" ATSC ixrac edən nar şirəsinin paketinin nümunəsinin üzərindəki ştrixkodun verifikasiyası zamanı bir sıra nöqsanlar, məsələn, ştrixkodun hündürlüyünün kifayət qədər standarta uyğun olmadığı üzə çıxmışdır. Bununla bağlı "Göyçay-Süd" ATSC-nin problemləri olmuşdur. Bu faktla üzləşərək biz ştrixkodların məhsulların üzərinə vurulmasının əsas qaydalarını izah etmək istəyirik.

Ştrixkodun sınaq protokolu

"Göyçay-Süd" ATSC nar şirəsinin etiketi

Bizim məsləhət

Malın üzərindən ştrixkodun düzgün oxunmaması alıcılarda narahatçılıq yarada bilər. Burada söhbət kassada oxunan ştrixkoddan gedir. Satıcı hər şeydən çox növbə yaranmasından və alıcıların kassanın qarşısında narahatçılıq keçirmələrindən qorxur və buna görə də öz təchizatçısına qarşı tələbkar olur. Bu həm skanerlərə, həm də ştrixkodların keyfiyyətinə aiddir. Ştrixkodların keyfiyyətinin yoxlanılması verifikasiya adlanır.

Ştrixkodların verifikasiyası üçün nəzarətin vizual və aparat metodlarının xüsusi metodikası mövcuddur. Verifikasiya ştrixkodun standartlara uyğun, göstərilən halda isə ISO standartlarına uyğun yoxlanılmasıdır. Aparat verifikasiyası ştrixkod simvolları göstəricilərinin ölçülməsinin mürəkkəb texniki prosedurudur.

Mövcud program təminatı və sertifikatlaşmış verifikatorlar simvolların keyfiyyətinə - ştrixkod simvollarının dekodlaşdırılmasına, kontrastlığına və ölçülərinə qiymət verir.

Beləliklə, Siz ilk addım ataraq EAN-UCC beynəlxalq sisteminin istifadəçisi oldunuz və istehsal etdiyiniz məhsula "GSI Azərbaycan" cəmiyyətinin Depozitariyasından çıxarış aldınız. Ştrixli kodun rəqəmli əhəmiyyətini düzgün hesablamaq, simvolumun növünü seçmək kifayət deyildir. Onu beynəlxalq standartlara uyğun olaraq bağlamanın üzərinə düzgün vurmaq lazımdır. Məsələn, etiketin dizayneri bunu bilmədiyi üçün ştrixkodu elə kiçildə bilər ki, skaner kodu oxuya bilməz.

Belə hallarda nəyi bilmək lazımdır?

1. Ştrixkod skanerlə oxunur. Kodun rahat oxunması üçün şüa simvolun bütün ştrixlərini köndələn istiqamətində kəsməlidir. Ştrixli kodun ölçüləri və yerləşdirilməsi tövsiyəyə uyğun deyilsə, onda skanerin şüasının düzgün oxunmasına heç bir zəmanət yoxdur. Ona görə də ştrixkodun bağlamanın üzərində düzgün yerləşdirilməsinə və ölçülərinə xüsusi diqqət yetirmək lazımdır.

2. EAN/UPC ştrixkod simvolu açıq düzbucaq şəklində zolaqların ardıcılığı kimi təsvir olunur. Bağlamanın etiketinin dizaynı zamanı müvafiq ölçülü ştrixkodu nəzərə almaq lazımdır. Estetikanı güdüb ştrixkodun ölçülərini süni şəkildə kiçiltmək məsləhət deyil. Yaxşısı budur ki, kod bağlamanın başqa səthinə yerləşdirilsin.

3. Ştrixkodları proporsional olaraq kiçik və ya böyük etmək olar. Lakin onun normativ ölçülərinə riayət etmək lazımdır, çünki belə bir ehtimal da mövcuddur ki, ştrixkod ümumiyyətlə oxunmaya birlər.

4. EAN/UPC kodları nominalın 80%-ni təşkil edən ciddi müəyyən olunmuş ölçüdən kiçik ola bilməz.

5. EAN/UPC kodunun verifikasiyasını keçirmək məsləhətdir.

6. Qaydadan yeganə kənarlaşma - ştrixkodun hündürlüyünün 30% artırılmasıdır, bu zaman kod 16 mm-dən kiçik olmamalıdır. Bu hündürlük təcrübələr nəticəsində əldə edilmişdir. Tədqiqatlar İngiltərənin E-Centre milli təşkilatı tərəfindən aparılmışdır. Nəzərə almaq lazımdır ki, ştrixkodun hündürlüyünü kiçildərkən, Siz onun yubanmadan oxunması ehtimalını azaldırırsınız. Xüsusən, bu, mağazalarda quraşdırılmış stasionar skanerlərə aiddir. İş ondadır ki, bu skanerlərdə bir neçə oxuyucu şüadan istifadə olunur. Kassir ştrixkodlu məhsulu skanərə yaxınlaşdırır. Heç olmasa şüalardan

birinin ştrixkodun simvolunu kəsə - cəyi nəzərdə tutulur. Lakin ştrix - kodun hündürlüyü kifayət qədər

olmadıqda şüalardan heç biri sim - volu kəsə bilməz və kod oxunmaya

bilər. Biz GS1 Beynəlxalq Təşkilatının General Specification Qay - dalarının son tövsiyələrinə uyğun

olaraq EAN-13 ştrixkodunun sim - volunun aşağıdakı ölçülərini təq - dim edirik.

7. Əgər EAN-13 kodunun nomi - nal ölçüləri etiketin və ya qutunun üzərinə yerləşmərsə, bu halda nə etmək lazımdır?

Dizayn zamanı kiçik ölçülü məh - sulların etiketində ştrixkodun yer - ləşdirilməsi problemi ilə üzləşər - kən aşağıda göstərilmiş üsullardan istifadə etmək lazımdır:

a) Kodun ölçülərinin kiçildilməsi (miqyaslaşdırılması).

Bu halda ştrixkodun əsas ölçüdən 80%-ə qədər kiçildilməsi imkanla - rı mövcuddur.

b) Kodun hündürlüyünün kiçildil - məsi.

Əgər hətta standart ştrixkod kiçil - dikdən sonra belə problem qalırsa, EAN-13 simvolunun hündürlüyü - nü kiçiltməyə çalışın. Ştrixkodun

Ştrixli kodların normativ ölçüləri

Dəyişmə əmsali	Standart modulun eni [mm]	EAN-13/UPC-A ölçüsü [mm]		EAN-8 ölçüsü [mm]	
		Uzunluğu	Hündürlüyü	Uzunluğu	Hündürlüyü
0.80	0.264	29.83	20.73	21.38	17.05
0.85	0.281	31.70	22.02	22.72	18.11
0.90	0.297	33.56	23.32	24.06	19.18
0.95	0.313	35.43	24.61	25.39	20.24
1.00	0.330	37.29	25.91	26.73	21.31
1.05	0.346	39.15	27.21	28.07	22.38
1.10	0.363	41.02	28.50	29.40	23.44
1.15	0.379	42.88	29.80	30.74	24.51
1.20	0.396	44.75	31.09	32.08	25.57
1.25	0.412	46.61	32.39	33.41	26.64
1.30	0.429	48.48	33.68	34.75	27.70
1.35	0.445	50.34	34.98	36.09	28.77
1.40	0.462	52.21	36.27	37.42	29.83
1.45	0.478	54.07	37.57	38.76	30.90
1.50	0.495	55.94	38.87	40.10	31.97
1.55	0.511	57.80	40.16	41.43	33.03
1.60	0.528	59.66	41.46	42.77	34.10
1.65	0.544	61.53	42.75	44.10	35.16
1.70	0.561	63.39	44.05	45.44	36.23
1.75	0.577	65.26	45.34	46.78	37.29
1.80	0.594	67.12	46.64	48.11	38.36
1.85	0.610	68.99	47.93	49.45	39.42
1.90	0.627	70.85	49.23	50.79	40.49
1.95	0.643	72.72	50.52	52.12	41.55
2.00	0.660	74.58	51.82	53.46	42.62

hündürlüyü onun stasionar skanerlə oxunduğu zaman oxuma istiqamətinin universallığını təmin etməsini nəzərə alır, yəni kod istənilən istiqamətdə birinci dəfədən oxunmalıdır.

Lakin bu zaman kodun hündürlüyünü yalnız 16 mm-dək kiçiltmək olar və heç kim yubanmadan oxunmaya zamanət verə bilməz.

c) EAN-8 kodunun istifadə olunması (Yuxarıda deyilənlər həm də bu kod üçün keçərlidir).

EAN-13 kodunun nominal ölçülərindən görünür ki, o, məhsulun qutusunun üzərində əhəmiyyətli bir sahə (təxminən 37x 26 mm) tutur.

GS1 International-ın qaydalarına əsasən xüsusi olaraq kiçik ölçülü qutular üçün EAN-8 «kiçik» əmtəə nömrəsi tərtib olunmuşdur. Belə ki, bu kod 13 yox, 8 rəqəmdən ibarət olduğu üçün, EAN-8 ştrixkodunun simvolunun ölçüləri də EAN-13 kodunun ölçülərindən kiçikdir. EAN-8 kodunun standart ölçüləri 21,64 X 26,73 mm - dir.

EAN-13 kodundan istifadə etməyə imkan olmadığı halda, qutunun və etiketin kiçik ölçüləri ilə fərqlənən müxtəlif növ məhsullara EAN-8 kodu verilir. EAN-8 kodu müstəsna olaraq "GS1 Azərbaycan" Milli təşkilatı tərəfindən verilir. "GS1" Beynəlxalq təşkilatının qaydalarına əsasən müəssisə öz məhsulları üçün EAN-8 kodunu müstəqil qəbul edə bilməz. O, bu kodu yalnız Milli təşkilatda ala bilər.

ç) Bundan başqa, ştrixkodun düzgün rəng palitrasına və qutuda onun düzgün yerləşdirilməsinə mütləq fikir vermək lazımdır.

Beləliklə, EAN-UCC sisteminin qanunauyğunluqlarına riayət edərək ştrixkodları rəngarəng məhsullarımızın üzərinə düzgün yerləşdirək.

"GS1 Azərbaycan" Cəmiyyətimiz hər zaman Sizə kömək etməyə hazırdır!